

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13037,Akcja-krakowskiego-SKS-przeciwko-resom.html>
2022-01-19, 20:02

Akcja krakowskiego SKS przeciwko resom

"Akcja krakowskiego SKS przeciwko resom". Pierwszą akcją zorganizowaną przez krakowski SKS był protest przeciwko wydanemu 15 VIII 1977 przez rektora UJ rozporządzeniu w sprawie zakazu wypożyczania z bibliotek uniwersyteckich do domów druków polskich wydanych do 1968 włącznie oraz beletrystyki wydanej do 1969. 5 X 1977 SKS opublikował w tej sprawie oświadczenie, którego skutkiem było cofnięcie 8 X 1977 dyspozycji rektora.

Niemal natychmiastowy sukces tej akcji skłonił działaczy SKS do radykalniejszych działań, tym razem w sprawie „prohibitów” czyli publikacji, które nie mogły być udostępniane czytelnikom na normalnych zasadach. Zakaz rozpowszechniania oraz udostępniania dotyczył zarówno wydawnictw emigracyjnych, np. Instytutu Literackiego czy „Kultury” paryskiej, jak i krajowych (np. "Wojna Polska 1939" L. Moczulskiego wydana w 1972 przez Wydawnictwo Poznańskie) oraz autorów (zarówno polskojęzycznych niezależnie od miejsca zamieszkania, jak i obcych), na których był tzw. zapis. W związku z tym pod sygnaturą „res” (czyli bez dostępu) w Bibliotece Jagiellońskiej znajdowały się utwory tak wybitnych autorów, jak Kazimierz Wierzyński, Czesław Miłosz, Witold Gombrowicz, Jerzego Andrzejewskiego Marka Hłaski, Stanisława Barańczaka, Jerzego Wittlina, Władysława Poboga-Malinowskiego, Mariana Kukiela, Leszka Kołakowskiego, Włodzimierza Brusa i wielu innych. Były wśród nich książki ze wszystkich dziedzin: literatury, filozofii, historii, nauk społecznych, ekonomicznych, politycznych itp. Możliwość korzystania z zakazanych pozycji mieli wprawdzie profesorowie i docenci, ale przepisy zabraniały rozpowszechniać treści zawartych w tych publikacjach. Pozostałe osoby (studenci, doktoranci i młodszy pracownicy naukowcy) mogli korzystać z nich jedynie za specjalnym

zezwoleń kompetentnego pracownika naukowego, np. promotora pracy magisterskiej czy doktorskiej.

Zaniepokojenie budziło również istnienie wewnętrznego katalogu publikacji zakazanych, z którego korzystać można było tylko za zgodą dyrekcji BJ, a także fakty wskazujące na prowadzenie przez SB ewidencji osób korzystających z „resów”.

21 X 1977 sygnatariusze SKS wydali pierwsze oświadczenie w sprawie prohibicji publikacji. Akcja przeprowadzona w nocy 20 na 21 XI 1977 polegała z kolei na rozlepieniu w wybranych punktach Krakowa plakatów przedstawiających książkę zamkniętą na kłódkę (aby ochronić plakaty przed zrywaniem, postawiono przy nich warty) oraz kolportażu (21 XI 1977) ulotek z oświadczenia w tej sprawie. 26 XI 1977 SKS zwrócił się do pracowników naukowych uczelni krakowskich z prośbą o wsparcie działań w obronie „wolnej książki”, proponując jednocześnie podjęcie dyskusji nad ograniczeniem dostępu do pewnych książek. Na niektórych kierunkach UJ (m.in. I rok historii, II rok filologii polskiej, II rok fizyki) oraz AGH (III rok elektrotechniki i III rok elektroniki) zorganizowane zostały ponadto zebrania, na których uchwalono rezolucje domagające się zniesienia instytucji „resów”. Do dyr. BJ prof. Władysława Serczyka udała się też delegacja SKS-u (Liliana Batko, Bronisław Wildstein i Tadeusz Kensy) aby przedstawić postulaty dotyczące „resów”.

Akcja ta mimo, że nie przyniosła oczekiwanych rezultatów, zrobiła duże wrażenie nie tylko wśród studentów.

Uświadomiła i upowszechniła problemy związane z „brakiem wolności słowa” i ograniczeniami badawczymi, którym podlegało wiele dziedzin nauki. Postulaty z tym związane weszły odtąd na stałe do kanonu niezależnych inicjatyw a po sierpniu 1980 zostały przejęte i wyeksponowane przez NZS i „Solidarność” na uczelniach.

Ewa Zając

[Kraków, Region Małopolska](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)